

תיקוני עירובין

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 297
השון תשפ"ב

זרוק. בצורה כזו אפשר שהתיקון יהיה הרבה יותר קל, ויותר מקומות ירצו לתקן. התשובה היא שתיקון כזה ייפסל מהר מאוד, והמכשול יחזור על עצמו, כיון שאם האחראי הבודק לא יודע להקפיד על חוט שיהיה דוקא מעל העמוד כראוי, ק"ו שלא יידע לבדוק אם הלחי מתחת החוט, וכל שינוי שיהיה הוא לא ישים לב, ואפילו אם יקחו את הלחי הוא לא ישים לב, כיון שרק החוט נתפס אצלו כעירוב, אבל צורת הקשירה או לחי לא נתפס אצלו, וגם לא שייך כמעט ללמד אותו. זו מציאות שצריכים לדעת כשעוסקים בעירובי הישובים, שלא להשתמש בפתרונות של לחיים מלבד מקרים מסוימים, אלא להקפיד שיהיו עמודים תקינים עם חוט מעל גביהם בצורה מסודרת, שאולי ע"ז יהיה עירוב, ולא רק חוטים של עירוב.]

יש מקומות שיש רצון טוב ועירוב פסול

לאחר שבארנו את הכוונה הטובה שהיתה בצד אחד, בקשירת החוט בתוך החור שבעמוד של הגדר, רק שלא לקחו בחשבון דין מחיצה תלויה. המשכנו לבדוק את המשך העירוב שמתחבר מהמגרש והלאה, ושם לא היה לנו כבר איך להסביר את כוונת מי שעשה את העירוב, כיון שהחוט היה קשור סתם,

לאחד מראשי הברזלים שבראש הגדר, וכרוך מסביבו ולא מעליו, בצורה שכל מי שמבין קצת מה עושים בחוטי העירוב, והמטרה לקשור חוטים אלא ליצור צורת הפתח של משקוף מעל שני עמודים, לא היה יכול לטעות בטעות כזו.

כבר הדגשנו כמה פעמים, שאם העוסק בתיקונים אינו יודע ומבין את ההלכה, הוא יכול לעשות תיקונים פסולים לחלוטין ואף אחד לא יידע שהעירוב פסול, כי הם סבורים שאחרי ששלחו אותו במיוחד לתקן, בודאי תיקון כמו שצריך. ולא יודעים שבשינוי קטן הוא יכול לעשות שאין עירוב כלל. לכן אם המפקח או המתקן של העירוב אינו בקי בהלכות הרבות, אי אפשר לסמוך על העירוב אפילו אם לא יודעים על בעיה כלשהי. ק"ו בישוב שכבר מצאו פעם דברים כאלו, זה צריך לעורר לעשות שינוי ולהביא בודק מוסמך. אך לצערינו למרות זאת בישובים אין מספיק דרישה ומודעות לכך, והם רק מתקנים את הבעיות שנמצאו [במקרה הטוב], ולכן נפק"מ לנו שנדע, שלמרות שגם בישוב שאומרים שיש עירוב ויש בודק, צריך לברר מי הבודק והאם הוא מוסמך בידיעת ההלכות. ללא בירור זה, לא נוכל לסמוך לטלטל מעיקר הדין.

**אם אתה לומד מסכת עירובין
או שאתה נבחן על משנ"ב עירובין
נצל את ההזדמנות המיוחדת
להפוך את הלימוד למעשי ופרקטי
על ידי סידרת השיעורים שמתחילה בימים אלו
בבני ברק / ירושלים / מודיעין עילית
הזדרזו ושמורו את מקומכם - 055-678-3323**

חוט שנתפס לראש של בורג שבולט קרוב לראש העמוד
בשבוע האחרון ביקרנו גם באחד מהישובים החדשים הידועים בארץ, ועברנו על כל חוטי העירוב, ראינו שב"ה הכל היה שלם, ושחננו לראות עירוב שנבדק ומפוקח. אבל בסוף בקצה אחד של המושב, עין הבודק צדה את אחד מהחוטים, שנראה מרחוק שאינו מגיע לראש העמוד. הבדיקה במקרה זה נערכה תוך כדי נסיעה, והבודק אמר לנהג להתקרב ולעצור, יצאו שניהם מהרכב, התקרבו והתבוננו, מצד אחד זה היה נראה שהחוט עובר על ראש העמוד, בתוך הוי, ומצד שני הבחינו שיוצא מהצד. קרני השמש הפריעו לראות והשינוי היה קטן. במצב כזה אנו משתמשים בפתרון של המצלמה, מצלמים את ראש העמוד בהגדלה, ומגדילים עוד התמונה, וזו רואים איך החוט נמצא בראש העמוד. עשינו את הפתרון הזה, והתגלה שבאמת החוט הונח מעל

מה התכוונו בקשירת החוט לגדר של מגרש הספורט

במסגרת בדיקת העירובים בישובים, הגענו בשבוע האחרון לישוב דתי באזור אשקלון, ועברנו על כל קו העירוב סביב לישוב. היו מקומות שהחוט לא היה מתוח, בפרט שמשמשים שם עדיין בחוטי ברזל שאי אפשר למתוח אותם לגמרי. אך דברים מסוג זה יש להם על מה שיסמוכו, למרות שבן תורה יודע שלא להקל בזה. אבל מתוך הנסיון בבדיקת עירובים לומדים, שגם כאשר רואים את רוב חוטי העירוב, יכול להיות פינה כלשהי, שתפסול את כל העירוב. וכך אירע בישוב הזה. נכנסנו אל המטע שמאחורי הישוב, ובדקנו בו יותר מקילומטר, ובחוט האחרון התגלתה בעיה חמורה. עשו שם מגרש ספורט חדש, והוא הפריע לקו העירוב, לכן קשרו את החוט אל הגדר של המגרש, כביכול המגרש ממשיך את העירוב. והנה חלק אחד נכון, שהמגרש יכול לשמש את המשך גבול העירוב, וזה מדין מחיצה, שהגדרות הם מחיצה טובה וחזקה, [וגם מצד הלכות מחיצת שתי ללא ערב, אין חשש כלל כאשר זה רק מיעוט מההיקף של העירוב]. אבל הבעיה היא שהחוט שמגיע למגרש אינו כשר, אין לו דין צורת הפתח, אם אינו יושב על עמוד.

חוט העירוב קשור בתוך החור שבעמוד

התקרבו אל הגדר, ושמנו לב שנראה שהיתה כאן כוונה מסוימת, מי שקשר את חוט העירוב התכוון להלכה שכמשירה את קשירת החוט לגדר, משום שהחוט הגיע לעמוד הפינתי, ונכנס בתוך החור של הבורג הסמוך לראשו. במצב זה יש אומרים שהעירוב כשר, ונחשב שהחוט יושב מעל העמוד. ויסוד הדין הוא ע"פ מש"כ המשנ"ב (סי' שס"ב ס"ק ס"ד) שאם חקק בראש העמוד והניח את החבל בתוך החקק, מסתפק הפמ"ג ומצדד להחמיר. לפ"ז כאשר החוט בתוך חור, שהוא בודאי למטה מראש העמוד, לדעת הפמ"ג והמשנ"ב יש להחמיר. אבל החזו"א חולק וסובר שלא מתחשבים בחלק העליון של העמוד, ויוצא שהחוט מעל העמוד והוא כשר, ובתנאי שהחוט יושב מעל החלק התחתון, ולא מהצד. ולפי החזו"א מסתבר שגם כשהחוט בתוך חור שבועמוד יהא כשר. וא"כ מי שקשר את החוט חשב על ההלכה, ועשה בזה לקולא כדעת החזו"א. [יש לציין שלמעשה התקבל להחמיר כמ"ש המשנ"ב].

עמוד שמחובר על קיר של מגרש שגובהו מהפתח בחוץ

אבל למרות שמצד צורת קשירת החוט יש לו על מה לסמוך, היתה כאן בעיה אחרת, שיוצאת מדברי הפוסקים, למרות שאינה מפורשת, ובשביל זה צריך ללמוד את הפרקטיקה שבהלכות, כדי לדעת איזה הלכה יוצאת מהדינים הכתובים, וכיצד לשים לב לדברים הפוסלים את העירוב. הנה אם נתבונן בעמוד של הגדר, נראה שהוא מחובר על גבי קיר נמוך, [שהוא הקרקע של החצר של המגרש הפנימי], וא"כ כלפי הפתח של העירוב שהוא מחוץ למגרש, הרי העמוד תלוי בגובה, ואינו מתחיל מהקרקע, ודינו כמחיצה תלויה שאינה כשרה (עי' שו"ע סי' שס"ג ס"ז ו"ס, וחזו"א סי' ע' ס"ק י"ח). וא"כ אפילו שהוא עמוד, אבל להלכות צורת הפתח אינו כשר. [ויש להוסיף שגם אם כלפי ריצפת המגרש העמוד שווה לקרקע, או לפחות אינו גבוה מהקרקע של המגרש ג' טפחים, אין להכשירו ע"ז. כי כלפי העירוב אנו מתחשבים בקרקע שמחוץ למגרש, משום שהקרקע

העמוד יושב על קיר נמוך ג' טפחים

שבתוך המגרש היא ברשות נפרדת שנמצאת מאחורי הגדר, והצורת הפתח נעשית עבור השטח שמחוץ לגדר, וכיון שכלפי חוץ העמוד גבוה מהקרקע יותר מג' טפחים אינו כשר]. לפ"ז העמוד אינו כשר, וצריך לתקן ולהוסיף עמוד כשר מחוץ למגרש, שיתחיל מהאדמה שבחוץ.

מדוע לא להשתמש בפתרון של עשיית לחי

[במאמר המוסגר, רבים שואלים מדוע אנו אומרים לעשות עמוד כל פעם שהחוט מהצד ללא אפשרות טובה בקשירה מעל העמוד, הרי מספיק לחבר לחי לפניו, כגון כאן לחבר לחי על הגדר מבחוץ, ע"י חתיכת קרש שמוצאים

